

Barraca doble del Casot

Rellinars

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: El Casot
Alçada: 404

Coordenades:

Latitud: 41.65183
Longitud: 1.91869
UTM Est (X): 409961
UTM Nord (Y): 4611685

Classificació

Número de fitxa 08179 - 166
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Popular Modern
Segle XVIII-XX
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Observacions protecció: Pla d'Ordenació Urbanística Municipal
Accés Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08178A002000070000OQ
Autoria de la fitxa Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: ds., 09/03/2019 - 01:00

Descripció

Barraca doble de pedra seca situada en el vessant de soleia del Casot, per sobre del torrent de Casajoana. A la seva dreta, a pocs metres hi ha un esvoranc natural on neix la torrentera que alimenta la presa del torrent. Per arribar-hi cal seguir la pista que mena a la Font del Bosc i un cop arribats a un revolt planer que fa la pista carenera, deixar a mà esquerra el camí d'accés a la zona de protecció ornitològica (barrera i senyalització del parc) i agafar un trencall en direcció sud-est que baixa per un corriol pedregós, per entremig de les feixes abandonades plenes de brolla de romaní.

Es tracta d'una construcció doble del tipus bessona-composta, aèria aïllada construïda en el pla d'una feixa. Està formada per l'estança del pagès i adossada a ella l'estança del bestiar. El conjunt mesura 5,40 m de façana per 2,65 de costat amb les obertures respectives orientades al sud, sud-oest.

La barraca de pagès es troba al costat de llevant del conjunt. És de planta circular i mesura dos metres de diàmetre (mides preses a l'interior). La coberta és de lloses per aproximació de filades, amb la clau de volta visible. El cobriment exterior de terra lligada amb pedruscall ha desaparegut. El voladís de la coberta està molt ben conservat i mesura des de la façana principal 1,60 metres. El gruix dels murs oscil·la entre els 0,60 i els 0,70 metres. Els brancals o muntants són inclinats amb una sola llinda plana. La porta d'entrada està centrada a la façana; mesura 1,35 metres d'alçada per 0,55 metres d'amplada màxima a l'exterior i 0,43 m d'amplada interior. Conserva dos tinells o cocons superposats a l'interior (el superior mesura 0,45 m d'amplada per 0,32 m d'alçada per 0,55 m de fons, mentre que l'inferior, situat arran de terra mesura 0,50 m d'amplada per 0,53 m d'alçada per 0,70 m de fondària). Disposa d'una obertura a mena d'espitllera, orientada al nord-est. L'alçada màxima a l'interior és de 2,10 m.

L'aixopluc per a la mula o altre animal de càrrega s'ubica al costat esquerre de la façana principal. Els muntants són inclinats donant la sensació d'una estructura troncocònica, amb la coberta de falsa cúpula i una sola llinda plana. Una part del voladís de la façana de ponent s'ha després i ha caigut al terra. L'estança interior és de planta quadrangular, mesura 1,85 metres de costat aproximadament. L'obertura de la porta mesura 1,70 metres d'alçada per un metre d'amplada. Al fons hi ha la menjadora pel farratge de l'animal que mesura 0,50 m d'amplada per 0,50 m d'alçada per 0,50 m de fondària. L'alçada màxima interior és de 2,30 metres.

Observacions:

Barraca inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra de construccions de pedra seca, amb el codi número 3313.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. A Rellinars aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterassar el terreny i també en tines.

Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu.

Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

- PLANS MAESTRA, Jaume (2009). Arquitectura tradicional rural en pedra seca a la comarca del Bages. Ajuntament de Bellpuig i Publicacions d l'Abadia de Montserrat.
- RECULL HISTÒRIC DE MURA (2017). Pedra seca, pedra viva. Patrimoni vitícola i desenvolupament econòmic. Ponències i comunicacions de la IX Trobada d'Estudis per a la preservació del patrimoni de la pedra seca als Països Catalans.
- RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.
- SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.
- SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.
- SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.
- SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

